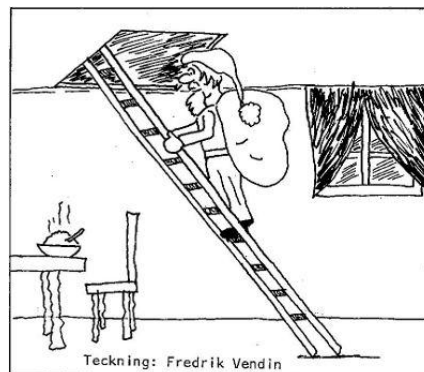

Skrånklåda'

”Skrånklådan” är numera känd som Björke Billackering. Här berättar Maria Eriksson om tidigare verksamheter i den gamla byggnaden. Varför den kallades Skránklådan är det idag ingen som vet. Kanhända berodde det helt enkelt på att den såg mörk och ruggig ut – en hemvist för ”skränk”, ett gammalt ord för spöken.

Svaret på frågan vem eller vilka de var, som en gång byggde sitt hus på Ickerbackens krön i Björke, har vi ännu inte fått. Kanske ligger det närmare än man tror. En sak är klar: Idealister var de, som vågade uttala sin framtidstro på ett rusdrycksfritt Sverige, genom att starta den första logen av IOGT i Hille. Det var år 1883 den 15 januari som logen 317 Hilleborg bildades. Lokalen på Ickerbacken blev lämplig som mötesplats, och de små talgljus och enkla fotogenlampor som tändes där lyste för Björkebor och andra. Detta var i en tid då elektriciteten ännu inte hunnit fram till Hillebygden.

Ja, detta utspelades ju långt före den 25 april 1961, då Björke billackering flyttade in i de tomma lokalerna. Och lackerar bilar gör man där fortfarande.

En tid var det filmförevisning i lokalen. Hör ni i något sammanhang talas om Björke-bion så vet ni nu vad det gällde. Strävan mot kulturen är ju något som alltid skyntar fram hos varje människa. Så vem vet vad det kunde ha blivit av ”Folkets Hus på Ickerbacken” under de rätta förutsättningarna!

I den gamla tiden gladdes vi nog alla åt den omväxling som årstiderna ger. Mycket mera än vi nu har förmåga att känna, var julen någonting väldigt stort och annorlunda. Att få se en livslevande tomte klättra ner på en stege från den lucka i Skránklådans tak man aldrig vetat om att den fanns! Bara detta var en sensation för ett par barnaögon. Säcken, som tomten bar med sig, innehöll förstås godispåsar – då som nu. Godis på den tiden var minsann ingen vardagsmat, som det sedan blev.

En skönhetsupplevelse kan man nog kalla den bild av dans kring granen man får på minnets näthinna, när ordet julfest nämns. Att se små söta lintottar virvla i dans kring granen med gulliga, svarthåriga och mörkhyade zigenarbarn. Att få se strålande barnaögon – både ljusst blå och brunsvarta och alla nyanser däremellan – lysa som solar mot tindrande ljus ...!

Men livet är inte bara fest. Det är vardag i allra högsta grad ibland. Nymodigheten att barn skulle gå i skola varje dag – inte bara varannan kom till oss också. Björke skola blev för trång. Var fanns nu möjligheten? Jo men visst – Ickerbacken fanns ju. I början av 20-talet startade man i ”nya” lokalen. Ingegärd Rydkvist hette den älskade lärarinnan. Vintertid var det så kallt att hon fick sitta i katedern med ytterkläderna på. Det var dock ingen brist på ved, och den bars in av villiga pojkhänder. Det vara bara så, att när man eldade i milan så den var rödglödgdad och de som satt intill blev alltför varma, då nådde ändå värmen aldrig fram till frökens plats eller till svarta tavlan. Under dessa enormt kalla vintrar hade en östersi'-grabb (alltså en pojke från Östra Björke, redax anm.) till uppgift att läsa av utetemperaturen hemma och skriva gradtalet på svarta tavlan. Han måste ha ullvantarna på då han höll i kritan och skrev.

Men även den kallaste vinter tar slut en dag. Då uppstod problem av ett annat slag för 9- och 10-åringarna. Ostkustbanetågen susade förbi en liten bit från skolan. Gnistor från loket for iväg ganska långt ibland. Då fick skolbarnen lämna sina bänkar och – underbara lycka! – springa ut och bryta lövruskor och kvistar av buskar och träd i närheten och i dikeskanterna på väg mot Oppala station. Där fanns vatten att pumpa upp i hinkar och pytsar. Så iväg mot de många små eldhärdarna, doppa kvickt sin lövruska i vattnet och sen stänka för glatta livet tills elden slocknat. Efter väl förrättat värv springa tillbaka till skránklådan, ta plats i sin bänk och bli en flitig studerande elev efter brandkårsutryckningen. Troligen med en varm önskan i ett litet pickande hjärta, att tåget snart igen skulle tutta på.

Maja

[Hillebygden, Nr. 2, 1988]